

TĀPOI MĀORI

PAEREWĀ 31071 (Taura 3)

Te tautohu me te whakamārama hiranga o ngā tūtohu whenua
tūturu, hanganga rānei i roto i ngā mahi tāpoi Māori

(Kaupae 3, Whiwhinga 6)

PUKAPUKA ĀKONGA

INGOA	
WĀNANGA/KURA	
KAIAROMĀTAI/KAIAKO	
TAU ĀKONGA NSN	

Tēnā koe

Anei tō pukapuka aromatawai mō te paerewa Tāpoi Māori **31071: Te tautohu me te whakamārama hiranga o ngā tūtohu whenua tūturu, hanganga rānei i roto i ngā mahi tāpoi Māori.**

Te paearu aromatawai

Paetae
Te whakamārama hiranga o ngā tūtohu whenua tūturu, hanganga rānei i roto i ngā mahi tāpoi Māori.

E **RUA** (2) ngā tūmahi aromatawai mō te paerewa nei hei whakaoti tika i a koe.

- Whakamārama mai i te hīranga o ngā tūtohu whenua tūturu e **RUA** (2), ā, tuhia ngā kōrero whakamārama ki te tūtohi ki raro nei.
- Whakamārama mai te hīranga o ngā tūtohu whenua hanganga e **RUA** (2), ā, tuhia ngā kōrero whakamārama ki te tūtohi ki raro nei.

Ka whakamārama atu tō kaiaromātai/kaiako e ai ki te wā kei mua i a koe hei whakaoti. Kaua e wareware ki te whakatakoto tohutoro mō ngā kōrero i te Tūmahi aromatawai 1 me te 2. Me kōrero tahi kōrua ko tō kaiaromātai/kaiako.

Te hāponotanga

E ai ki ngā ture o NZQA:

- Nāu anō ngā mahi katoa i whakarite hei aromatawai
- Mā te kaiaromātai/kaiako e whai whakaaro (e whakatau) mēnā he mahi kua tāruatia, kua kapea rānei i tētahi atu ākonga, i tētahi pukapuka, i te ipurangi, i te aha atu, i te aha atu.

E taea e koe te ako ngātahi, te mahi ngātahi rānei i ētahi atu tangata hei kohikohi kōrero i ngā puna tautoko huhua. Heoi anō, me mātua mōhio nei te kaiaromātai/kaiako nāu anō ngā mahi i whakarite, i whakatakoto. Hei akiaki tonu i te hāponotanga o āu mahi katoa me whakamahi anō koe i āu ake kupu, ā, me noho mai he āpiti tohutoro i āu puna tautoko.

Me he pātai, he āwangawanga anō ōu, kōrero ki tō kaiako.

Pēhia te paehono nei mō ngā tānga kōrero me ngā whakamārama:

<https://www.nzqa.govt.nz/providers-partners/assessment-and-moderation-of-standards/assessment-of-standards/generic-resources/authenticity/>

KO TĀ TE ĀKONGA PEPA AROMATAWAI

INGOA

NSN #

Putanga 1

Te tautohu me te whakamārama hiranga o ngā tūtohu whenua tūturu i ngā mahi tāpoi Māori

E taea ai tēnei tūmahi aromatawai te whakaatu mā te mahi toi, te rorohiko, te kanikani, te kapahaka, te whaikōrero, te pānui whakaahua, te pakiwaitara, te pūrākau, te kohinga whakaahua, te whakaari, te pae pāpāho pāpōri, te tuhituhi, te kiriata, te waiata, te aha atu, te aha atu.

Me āta whakarārangi kōrero i āu ake kupu, ā, me whakarārangi tohutoro hoki i ngā kōrero katoa.

Tūmahi Aromatawai 1

Whakamārama mai i te hiranga o ngā tūtohu whenua tūturu e RUA (2) i roto i ngā mahi tāpoi Māori.

- Rangahaua ngā kōrero e ai ki ngā tūtohu whenua tūturu i tō rohe.
- E taea ai te kōhi kōrero i ngā tauira huhua, pēnei i te tātai whakapapa, i te kaumātua, i te kuia, i te pakeke, i te Kōti Whenua Māori, i te whare taonga, i te ipurangi, i te hōtera, i te whare pukapuka, i te pūrākau, i te pakiwaitara, i te whakairo rānei.
- He tūwāhi Māori te tūtohu whenua tūturu, ā, kāore i hangaia mai e te tangata, He tohu rangatira hoki ki te hapū/iwi o taua rohe, ā, ko ngā tauira e pēnei ana i te awa kōpaka; te awa pounamu; te maunga; te awa; te whenua; te moana; te motu; te ngāwhā; te roto; te ana; te ngāi tipu; te ngāi kīrehe, te pāharakeke; ngā whenua tāpui; ngā mahinga mātaitai; ngā taiāpure hoki.
- Nā runga i rangahau kōrero, kōwhiria ngā tūtohu whenua tūturu e RUA (2), ā, tuhia ngā kōrero whakamārama ki te tūtohi ki raro nei.
- Me mātua whakamārama i ngā tauira e RUA (2) mō te ingoa, te wāhi/papa, te mahi, te āhua, te mōrearea hoki.

TŪTOHU WHENUA TŪTURU	TAUIRA 1	TAUIRA 2
Te ingoa: <ul style="list-style-type: none"> • te hītōri, whakapapa • te hiranga ki te tangata whenua 		

Te wāhi/papa:

- ngā tohu whenua
- ngā pou whenua (hapū/iwi)
- ngā tohu GPS
- ngā mapi

Ngā āhuatanga:

- ōkiko
- o ngā tipu me ngā kararehe
- wairuatanga

Ngā mahi:

- tikanga
- o nehe / o nāianeī
- kaitiakitanga
- manaakitanga

Ngā mōrearea:

- ōkiko
- o te taiao
- o te takahi tikanga (ā-tinana, ā-hinengaro, ā-wairua)

Whakamārama mai i te hiranga o ia tūtohu whenua tūturu ki ngā mahi tāpoi Māori.

- He aha te hui, te mahi rānei i tū ai ki tēnei wāhi/papa?
- He aha hoki te tikanga?
- Ko wai ngā tāngata?
- I tū ki hea?
- Nōnahea i tū ai?
- He aha te hiranga o te wāhi nei ki te hapū/iwi Māori

Kaua e wareware ki te whakarārangi tohutoro mō ngā kōrero me ngā puna tautoko katoa.

TŪTOHU WHENUA TŪTURU	TE HIRANGA
1	
2	

Te rārangi tohutoro:

KO TĀ TE ĀKONGA PEPA AROMATAWAI

INGOA

NSN #

Putanga 2

Te tautohu me te whakamārama hiranga o ngā tūtohu whenua hanganga ki ngā mahi tāpoi Māori.

Kōwhiria ngā tūtohu whenua hanganga e **RUA (2)**, ā, whakamāramatia ngā tauira e rua mō te ingoa, te wāhi/papa, te āhua, te mahi, ngā mōrearea hoki.

Tūmahi Aromatawai 2

Whakamāramatia mai te hiranga o ngā tūtohu whenua hanganga e **RUA (2)** i roto i ngā mahi tāpoi Māori.

- Rangahau kōrero e ai ki ngā tūtohu whenua hanganga i tō rohe.
- E taea ai te kōhi kōrero i te tātai whakapapa, i te kaumātua, i te kuia, i te pakeke, i te whare taonga, i te wharepukapuka, i te ipurangi rānei.
- He tūwāhi Māori hoki te tūtohu whenua hanganga ā, he tohu rangatira hoki ki te hapū/iwi o taua rohe. Ko ngā tauira e pēnei ana i te whare whakairo, te pā kāinga, te mārā kai, te pā tūwatawata, te whare wānanga, ngā ara, ngā waka, ngā marae, ngā urupā, ngā whenua pakanga, ngā whenua tāpui, ngā pāharakeke hoki.
- Nā runga i āu kōrero rangahau, kōwhiria ngā tūtohu whenua hanganga e **RUA (2)**, ā, tuhia ngā kōrero whakamārama ki te tūtohi ki raro nei.
- Me mātua whakamārama tauira e rua mō te ingoa, te wāhi/papa, te mahi, te āhua, te mōrearea hoki.

Kaua e wareware ki te whakarārangi tohutoro mō ngā kōrero me ngā puna tautoko katoa.

TE TŪTOHU WHENUA HANGANGA	TAUIRA 1	TAUIRA 2
<p>Te ingoa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • te hītōri, whakapapa • te hiranga ki te tangata whenua 		

Te wāhi/papa:

- ngā tohu whenua
- ngā pou whenua (hapū/iwi)
- ngā tohu GPS
- ngā mapi

Ngā āhuatanga:

- ōkiko
- o ngā tipu me ngā kararehe
- wairuatanga

Ngā mahi:

- tikanga
- o nehe / o nāianeī
- kaitiakitanga
- manaakitanga

Ngā mōrearea:

- ōkiko
- o te taiao
- o te takahi tikanga (ā-tinana, ā-hinengaro, ā-wairua)

Whakamārama mai i te hiranga Māori o ia tūtohu whenua hanganga, ki ngā mahi tāpoi Māori

- He aha te hui, te mahi rānei i tū ai ki tēnei wāhi/papa?
- He aha hoki te tikanga?
- Ko wai ngā tāngata?
- I tū ki hea?
- Nōnahea i tū ai?

Kaua e wareware ki te whakarārangi tohutoro mō ngā kōrero me ngā puna tautoko katoa.

TE TŪTOHU WHENUA HANGANGA	TE HIRANGA MĀORI
1	
2	

Te rārangi tohutoro: